

Księga ławników myślenickich 1700–1725

Rękopis Muzeum Niepodległości w Myślenicach, sygn. I/R/3065, s. 237–243

Edycja krytyczna: Maciej Mikuła

Sprawa nr 183

183

1 X 1713

Prawodawstwo. Pospólstwo myślenickie na generalnym zebraniu przy okazji posiedzenia sądu wielkiego burgrabskiego i elekcji rajców ustalili jednomyślnie projekt nowych praw. Został on zaaprobowany przez sąd wielki burgrabski pod przewodnictwem Jana Aleksandra Bromirskiego, gubernatora i podburgrabiego kasztelanii krak. Dekrety burgrabskie dotyczą: przechowywania dokumentów miejskich (1), zbierania podatków przez egzaktorów (2, 3), odbudowy browaru miejskiego (4), pobierania opłat od przywożonego mięsa i przestrzegania jego jakości (5), zakazu wypalania wódki i wyrabiania słodów na szkodę miasta (6, 7, 8), prewencji antyżarowej (9, 10, 11), szkód w płotach oraz szkód wyrządzanych przez zwierzęta (12). (1 X 1713)

Inductio dekretów sądów burgrabskich.

Przy zafundowaniu sądów wielkich burgrabskich i elekcycjei [s. 238] <kcyey> urzędu radzieckiego myślenickiego, zgromadzone pospólstwo miasteczka Myślenic do schadzki generalnej, wnieśli swoje do tegoż sądu wielkiego burgrabskiego desideria i punctatim niżej wyrażone a jednostajnym zdaniem przez pospólstwo postanowienie, i dla konserwacyjei onych in aevum aprobacyjei przez sąd wielki burgrabski supplices rekwirowali.

1mo. Aby skrzynka radziecka i w niej prawa całego miasta zostające w lepszej konserwacyjei niżeli przed tym podczas powietrza była, i zwyczajem dawnym przy rezydencyjei odnoszona chodziła, przy której oddawaniu nowemu rezydentowi, oraz aby inwentarzem revisione przywilejów praw i kwitów skarbowych porządnie zinwentowanych prezentowany bywał, i z prawami miejskimi konfrontowany sub poena per negligentes residentes iudicio burgrabiali demerita.

2do. Aby podatek wszelki skarbowy i pański, a osobliwie terażniejszy czwartego grosza, non obstantibus cuiuspiam rationibus et excusationibus płacony był, i przez panów egzaktorów miejskich według pomiarkowania przez urząd in quantitate kotłów gorzałczanych bez respektu od każdego garca i alembika wybierany.

3tio. Panowie egzaktorowie miejscy, aby rachunki z wybieranych regestów i podatków nieodwłocznie z każdego regestru czynieli [s. 239] <nieli> i nie wieszając delat na respektach exacto podatki wybierali.

4to. Pp. rajcy, aby browar miejski w połaci rzeczonyj Waligórowskiej, który już spustoszały do reparacyjei przywieść starali się, i obwarowawszy securitatem od ognia

miastu, z którego już kilka razy ogień pokazał się, commoditatem pospółstwu w robieniu piwa modis quibusvis melioribus providebatur.

5to. Rzeźnicy miejscy, aby kijałów na wolnicy mięsa przynoszonych, targowym zbytecznym nie depaktowali, ani mięs takowych, które by darunkiem mieszczaninowi albo w zamianę za inny towar przyniesionego (byle w tym rzecz prawdziwa zachowała się) pod winą grzywien sześć nie zabierali, jednak ni który z pospółstwa nie powinien będzie kijałów po domach swoich tak w dni targowe, jako i inne z mięsami zakrywać, ani potajemnie mięsa u kijałów na ujmę dworskiego i cechowego prowentu, w domach pod takowąż winą kupować, ale jawnie w rynku i miejscu do wolnicę przez urząd radziecki opatrzone i do wolnicę postanowiony targować. Do tego rzeźnicy miejscy, aby bydła zdrowe i bezpieczne bieli, a z pospółstwem pobożnie obchodząc się, one sprzedawali, w czym urząd radziecki będzie miał atencencyją et plenariam facultatem karać takowego, który by nad słusność mięso drogo przedawał i o to oskarżony był.

6to. Aby pp. rajcy zachowując w całości dekrety sądów <burgrabskich> [s. 240] burgrabskich na kamieniu alias po przedmieściach gorzałki robić nie pozwalali, gdyż przez to miasteczko niszczeje i od ruiny szwedzkiej zabudować się nie może, a nawet i dzwonnikowi jako na miejskim gruncie domek mającemu, aby tej wolności nie pozwalali.

7ma. Aby komornikom i powalacom według dekretów sądów burgrabskich gorzałek sobie mieszczanie robić nie pozwalali pod winą grzywien dziesięć przez mieszczanina, w którego by garcu kumornik gorzałkę robił, sądowi do którego by się o to skarga wniosła przypadła i pod konfiskacją kumornikowej na pospółstwo gorzałki.

8vo. Pp. mieszczanie, którzy słodownie swoje mają, aby kumornikom, powalacom daleko więcej ludziom poddaństwa kościoła myślenickiego, ale i młynarzom słodów w słodowniach swoich robić nie pozwalali, jako się to już było i dekretem sądów radzieckich pod winą grzywien dziesięć obwarował, gdyż przez to wielkie praeiudicium miasteczku dzieje się.

9no. Pp. rajcy, aby rewizyją i przestrogą od ognia częściej niżeli zwykli ponawiali i bez respektów na osoby, w których by się niebezpieczeństwo od ognia znajdowało napominali i karali, a którym by sami radzić nie mogli, onych aby do zwierzchności wyższej, to jest do Jego Mci pana burgrabiego obnosili. Porządek ustanowiony ostrożności od ognia, [s. 241] jako to drabiny, osęki et alia reasumowali i w tym największą czułość mieli.

10mo. Wnosi i to honesta communitas do sądu wielkiego burgrabskiego dla większej ostrożności ogniowej, aby sąsiad swojego sąsiada o rynnę albo ścianę mieszkającego chociażby co trzeci dzień rewidował, i co by postrzegł nieostrożności ogniowej u sąsiada swojego onego po sąsiedzku upomniał i ostrzegł, co sąsiad nieostrożny powinien bez narażenia przyjąć i o to się nie gniewać, a gdyby w tym krobrnym był i nieostrożnym, sąsiad jego, a^o raz i drugi w nieostrożności swojej emendy nie uczynił, powinien być do urzędu obniesiony, a w urzędzie poenis demeritis karany.

11mo. Nie mniejszą i w tym z nieszczęśliwych przypadków i przykładów okolicznych biorąc honesta communitas, od ognia przestrogę, kiedy z okazji nieostrożnych ludzi tytonie kurzących (które się już i między prostymi chłopami

spospolitowały), niemałe szkody ogniowe w miastach i wsiach okazały, wniosła do sądu niniejszego wielkiego burgrabskiego suplikę, żądając utwierdzenia, aby żaden z mieszczanów parobka służebnego w domu swoim takowego, który by tytoniem bawił się nie chował, ani młocka takowego do młocki nie zaciągał, pod winą na gospodarza przez urząd wynalezioną, a karaniem postronkowym na parobka i młocka, lubo li kumornika, który by w tym napomniany, a nie uskromniony był, za każdy raz przeświadczony plag 30 przepadłą.

[s. 242] 12. A iż i to przy mieście Myślenicach złym zwyczajem, nie bez szkody ludzi wielu, dzieje się, gdy płoty któremi ogrody miejskie ogrodzone bywają każdej zimy^b psują i pala, a potem na wiosnę dla nowych płotów młodziczną w lesie psują i wycinają. Także na wiosnę i pod jesień bydła i świnie samopas na ogrody wypuszczają, albo przy niezdolnym pasterzu szkomo^c w pole wyganiając, po zbożach i jarzynach bydłem i świniami szkodę czynią, przeto i w tym za wniesieniem przez siebie do sądu niniejszego wielkiego burgrabskiego kwerimonia, żąda honesta communitas sądem obwarowania i utwierdzenia^d, aby nikt nie ważył się płotów cudzych pod karaniem publicznym psować i palić albo rozbierać. Bydła i świnie tak samopas, jako i przy niezdolnym pasterzu na zboża i jarzyny jesieni i na wiosnę wypuszczać i bliźniego szkody warować pod winą grzywien sześć za każdy raz popadłą i opatrzeniem szkody, która by się przez to bliźniemu stała. A in quantum, by kto uporczywie [^e] niniejszemu postanowieniu i zwierzchności niepowolnym i przeciwnym stał się i samopas bydło, świnie ku szkodzie ludzkiej, albo kozy do lasów wypuszczał, takowe bydło, świnie i kozy mogą być bez winy na szkodzie strzelane i zabi[j]ane.

Et iudicium praesens magnum burgrabiale, [s. 243] in quo praesidebat generosus dominus Joannes Alexander Bromirski¹ gubernator et viceburgrabius^f castellaneatus Cracoviensis, desiderii honestae communitatis Myslenicensis annuendo, bacząc rzecz słuszną in suis illationibus ad confirmandum podaną, też wszystkie punkta in propositione wyrażone confirmat, approbat et ratificat decernitque vim et robur habere perpetuae firmitatis. Datum in iudicio magno burgrabiali feria quinta ante Dominicam secundam Adventus proxima die 1 Octobris anno Domini 1712do.

^a y zmienione przez pisarza na a; ^b poprawione przez pisarza z zimy; ^c chodzi zapewne o rzekomo; ^d wyraz poprawiany; ^e skreślone w; ^f vice dopisane przez pisarza

---

¹ Zob. przypis 34.